

Ocak 2019, Ürün No:19

Dünya Üzüm Verileri (bin ton)

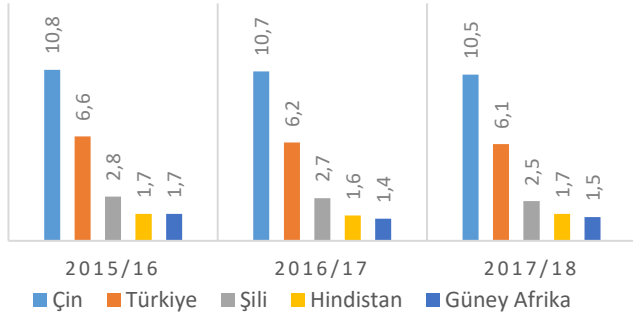
	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	Değişim ¹ (%)
Alan (bin ha)	7.124	7.480	7.500	7.550	7.560	0,1
Verim (ton/ha)	29	29	30	30	30	0,0
Üretim	20.916	21.942	22.002	24.302	22.200	- 0,9
Tüketim	20.908	21.804	21.989	23.951	21.868	- 0,9
İthalat	2.741	2.888	2.907	3.030	2.944	- 0,2
İhracat	2.724	3.007	2.901	3.118	2.997	- 0,4
İhracat fiyatı (\$/ton)	1.833	1.800	1.166	2.000	1.709	- 0,1

Kaynak: USDA, FAO ^{1/} verisi bulunan son iki piyasa yılının değişimini göstermektedir.

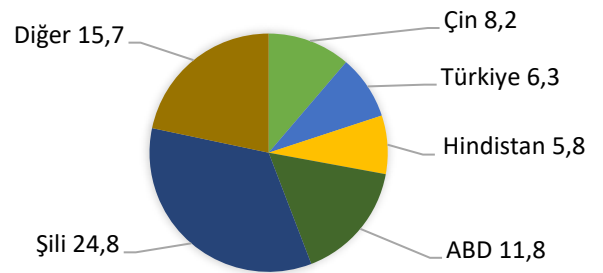
Dünya sofralık üzüm üretiminin 2018/19 üretim sezonunda özellikle Çin ve Türkiye'deki mevsimsel koşulların etkisiyle olarak 1,2 milyon ton azalarak 22,2 milyon ton olarak gerçekleşeceği tahmin edilmektedir. Dünyada arzın azalması ile birlikte ihracat hacminin 3 milyon ton, ithalat hacminin ise 2,9 milyon ton olması beklenmektedir. Dünyada ilk sırada yer alan Çin'de üretimin 1 milyon ton azalarak 9,5 milyon ton olacağı öngörülmektedir. Avrupa Birliğinde üretimin 100 bin ton artarak 1,6 milyon ton olacağı öngörülmektedir. Bu artış İtalya başta olmak üzere özellikle çekirdeksiz çeşitler ile kurulan bağ alanlarındaki

artıştan kaynaklanmaktadır. Amerika Birleşik Devletlerinde üretimin 80 bin ton artarak 1 milyon ton seviyesine ulaşması beklenmektedir. 2018/19'un ABD için rekor üretimin gerçekleşeceği bir sezon olacağı tahmin edilmektedir. ABD'nin 2018/19 sezonunda ihracat hacminin 380 bin ton, ithalat hacminin 580 bin ton olacağı; Peru'da yağış zararı nedeni ile üretimin 35 bin ton azalarak 658 bin ton olacağı tahmin edilmektedir. Şili'de üretimin 10 bin ton azalarak 905 bin ton; Rusya'da ise 31 bin ton olacağı öngörülmektedir. Rusya bağ alanlarında her hangi bir artışın olacağı görülmektedir.

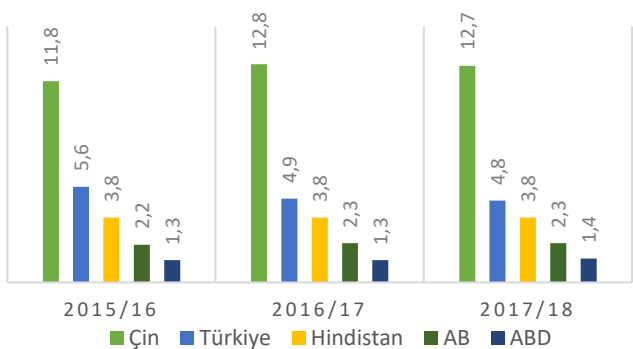
Bağ alanları yönünden önemli ülkeler (%)

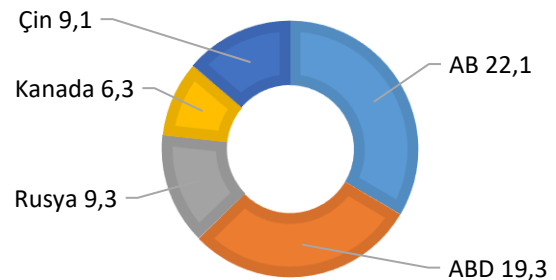
Ülkelere göre dünya üzüm ihracatı (2017/18, %)

Üzüm üretiminde önemli ülkeler (%)

Üzüm ithalatında önemli ülkelerin payı (2017/18, %)

Türkiye’de 2018 yılında toplam 4,7 milyon dekar alanda 1,9 milyon ton sofralık, 1,5 milyon ton kurutmalık, 500 bin ton şaraplık üzüm üretimim gerçekleşmiştir. 2018/19 üretim sezonunda 3 milyon ton artış olacağı öngörülmektedir. Ancak soğuk geçen kış mevsimi nedeni ile gözlerde salkım taslaklarının (primer konilerin) zarar görme durumunun tespit edilmesi ve duruma göre üretim artışı ile

ilgili yeni bir değerlendirme yapılması gerekir. Türkiye ihracat hacminin 2018/19 üretim sezonunda en düşük 32 bin ton en yüksek 220 bin ton bandında seyredeceği öngörülmektedir. Türkiye ihracatı Rusya ve Irak gibi ülkeler başta olmak üzere Avrupa Birliği ülkeleri ve Türkiye Cumhuriyetlere gerçekleştirmektedir.

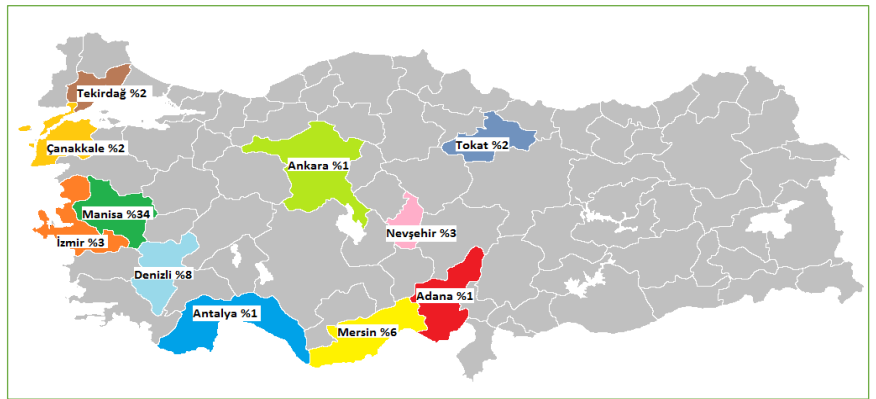
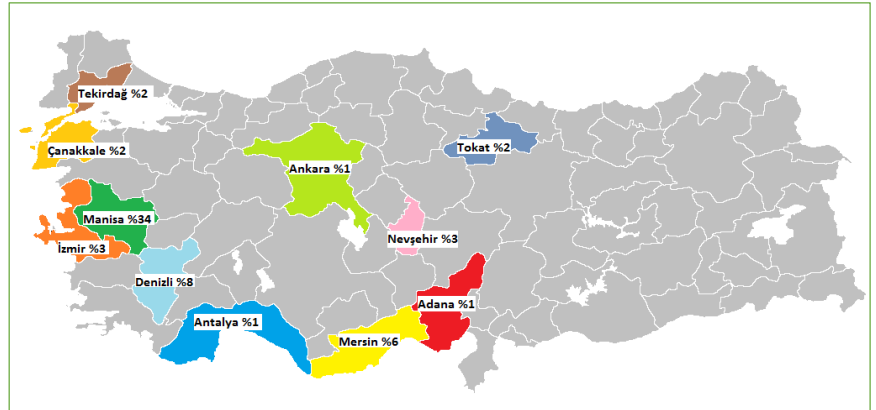
Türkiye Üzüm Verileri (bin ton)

	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	Değişim ¹ (%)
Alan (1000 da)	4.687	4.670	4.619	4.620	4.700	0,0
Verim (kg/da)	855	894	790	865	870	0,1
Üretim	4.175	3.650	4.000	4.200	4.000	- 0,5
Tüketim	1.996	2.093	1.831	2.071	2.100	1,1
İthalat	24	14.5	15.6	14.3	15.0	0,0
İhracat	1.187	971	1.296	1.000	1.100	0,1

Kaynak: USDA, TÜİK ¹/ verisi bulunan son iki yılın değişimini göstermektedir.

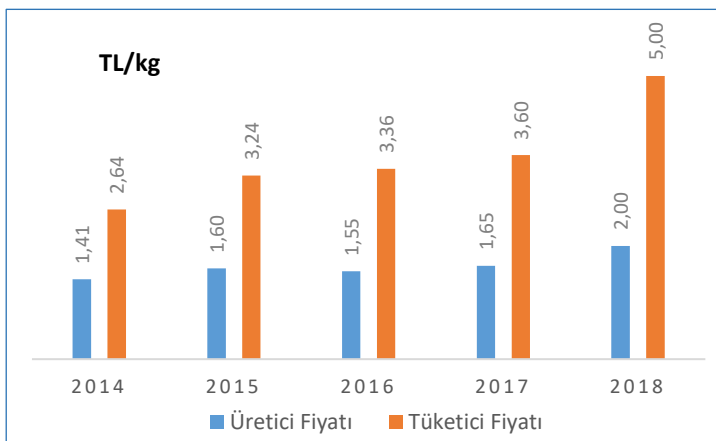
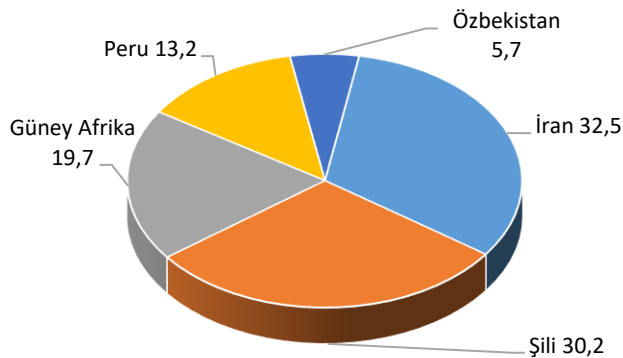
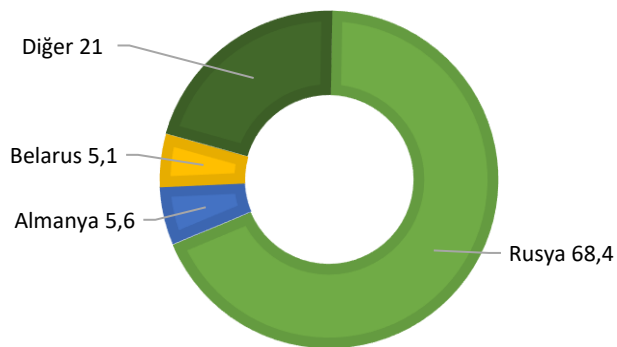
Bağ alanları: Türkiye bağcılığına bakıldığında her ilin tarımsal ürün deseni içerisinde en az %1 bağ alanı olduğu görülmektedir. Yıldan yıla az miktarda değişiklik göstermekle birlikte 450 bin hektar ortalama bağ alanına sahip olan Türkiye’de en geniş alanda yetiştiricilik yapılan bölge Ege Bölgesidir. Ülke bağ alanlarının yarısına yakını bu bölgede yer almaktadır. Bu bölgede üretim alanı en büyük il Manisa’dır. Denizli ve Mersin illeri diğer büyük üzüm üreticisi illerdir. Mersin, Adana ve Antalya illerinde genellikle erkenci sofralık üzüm çeşitlerinin yetiştiriciliği yapılmaktadır.

Üzüm üretimi: Türkiye sofralık ve kurutmalık üzüm üretiminde Ege Bölgesi ilk sırada gelmektedir. Ülke üretiminin %50’den fazlası bu bölgeden karşılanmaktadır. Manisa ili tek başına Türkiye kurutmalık üzüm üretiminin %90’ını karşılamaktadır.

Üzüm ve Bağ Tesis Desteklemeleri: Bağ tesisi için İl Özel İdareleri, Valilik Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı veya Tarım ve Orman Bakanlığı İl Müdürlükleri aracılığı ile değişik zamanlarda desteklemeler yapılmaktadır. Bu desteklemeler fidan, tel, direk temini şeklinde olabilirken demonstrasyon bağ tesisi şeklinde de olabilmektedir. Fiyat; borsa ve serbest piyasadaki aktörler aracılığı ile oluşmaktadır. Ancak TARIŞ her yıl açıkladığı kuru üzüm alım fiyatı ile kuru üzüm için piyasada dengeleyici bir rol üstlenmektedir. Genel desteklerden olan gübre desteği 4 TL/da, mazot desteği ise 9 TL/da olarak 2018 yılı üretim sezonunda üzüm üretimi için kullanılan desteklemeler arasında yer almaktadır. Ayrıca Bağ tesisi maliyeti kalemleri içerisinde yer alan sertifikalı fidan desteği her yıl Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından verilmektedir.

Türkiye'nin üzüm ihracatında önemli ülkeler (2017/18, %) Türkiye'nin üzüm ithalatı yaptığı ülkeler (2017/18, %)

2018 yılı Kasım ayında 1,72 TL/kg olan üzüm üretici fiyatı, bir önceki aya göre %2,45, bir önceki yılın aynı ayına göre %5,26 oranında artmıştır.

2018 yılı Ekim ayında 6,34 TL/kg olan tüketici fiyatları ise bir önceki aya göre %27,04 oranında artarken, bir önceki yılın aynı ayına göre %91,4 oranında artmıştır.

Kaynak: TÜİK, İTB, MTB

Destek Maliyet Oranları (%)

Sofralık ve kuru üzümde ürüne yönelik her hangi bir destekleme ödemesi yapılmamakta olup, piyasadaki Borsa ve TARIŞ gibi diğer aktörler üzüm fiyatı belirlemede dengeleyici rol oynamaktadır. 2014 - 2018 yıllarında yapılan genel desteklemeler neticesinde destek/maliyet karşılama oranı ortalama %40 seviyelerindedir. Bu da üretici açısından üretim maliyetlerinin karşılanmasında oldukça önemli bir avantaj sağlamaktadır. Bununla beraber destek maliyet oranlarına bakılacak olursa 2017 yılında %35,36 olan destek maliyet oranı 2018 yılında %37'e yükselmiştir. Üretim maliyetlerindeki artış oranının destek miktarlarındaki artış oranından yüksek seyretmesi destekleme miktarlarının belirlenmesi açısından 2018/19 üretim sezonunda önem arz etmektedir.

Yıllar	Verilen Destek (TL/kg)			
	Toprak Analizi	Sertifikalı Fidan Desteği	Gübre + Mazot	Toplam
2011	0,002	0,25	0,01	0,263
2012	0,003	0,25	0,01	0,263
2013	0,003	0,25	0,01	0,263
2014	0,002	0,27	0,01	0,282
2015	0,002	0,31	0,01	0,322

Kaynak: TÜİK, BÜGEM, Manisa Bağcılık Araştırma Enstitüsü

Not: 2015 yılından sonra Sertifikalı, Aşılı Asma Fidanı desteği verilmemektedir.

	2014	2015	2016	2017	2018
Üzüm Fiyatı (TL/kg)	1,41	1,55	1,60	1,65	2,00
Üzüm Fiyatı + Destek (TL/kg)	1,82	1,99	2,18	2,23	2,31
Gübre Fiyatı (TL/kg) (a. sülfat)	0,62	0,68	0,64	0,70	1,00
Mazot Fiyatı (TL/lt)	4,40	3,85	3,85	4,69	5,78
Sertifikalı Fidan Fiyatı (TL/adet)	3,50	3,50	3,50	3,50	4,00
Üzüm ile alınabilecek girdi miktarı (kg)					
Üzüm/Gübre	2,27	2,27	2,50	2,35	2,00
Üzüm + destek/Gübre	2,93	2,92	3,40	3,18	2,31
Üzüm/Mazot	0,32	0,40	0,41	0,35	0,34
Üzüm + destek/Mazot	0,41	0,51	0,56	0,47	0,39
Üzüm/Sertifikalı Fidan	0,44	0,48	0,52	0,57	0,57
Üzüm + destek/Sertifikalı Fidan	0,52	0,57	0,62	0,66	0,66

Üzüm Girdi Pariteleri

2014 yılında 1 kg üzüm ile 2,27 kg gübre alınıyor iken 2018 yılında 2,00 kg gübre alınabilmektedir. Bu hesaba mevcut destekler ilave edildiğinde 2014 yılında 2,93 kg gübre alınabilirken 2018 yılında bu oran 2,31 kg olmuştur. 2014 yılında 0,32 olan Üzüm/Mazot paritesi, 2018 yılında 0,34'e yükselmiştir. Üretim maliyetlerindeki artış oranı destekleme artış oranından daha hızlı artmakta ve pariteyi olumsuz etkilemektedir.

2019 üretim sezonunda maliyetlerde %15 oranında bir artış olacağı öngörülmektedir.

GENEL DEĞERLENDİRME

Dünya üzüm piyasalarına bakıldığında sofralık üzüm üretiminde Çin ve ardından Türkiye'nin başlıca ilk iki üretici olduğu görülmektedir. Ancak 2018 yılı İtalya bağ alanları açısında artışların yaşandığı bir yıl olmuştur. Özellikle çekirdeksiz çeşitler ile yeni kurulan bağların önemli bir bölümü 3 yılı içerisinde verim çağına gelecektir. Avrupa Birliği (25 Ülke) genelinde 2018/19 sezonunda toplan üretim 14 milyon ton olarak gerçekleşmiştir. AB ihracatının yaklaşık 1,4 milyon; ithalatının ise 500 bin ton olacağı tahmin edilmektedir. 2018/19 üretim sezonunda ABD üretiminin 5 milyon ton; ihracatının 850 bin ton; ithalatının ise 150 bin ton olacağı tahmin edilmektedir. Rusya'nın üretimi yine aynı sezonda 1,5 milyon ton olarak gerçekleşmiştir. Bununla beraber sert geçen 2018/19

kışının 2019 yılı üretimini olumsuz yönde etkileyeceği öngörülmektedir. Buna bağlı olarak verimde bir miktar azalma söz konusu olabilir. Bununla beraber özellikle ilkbahar geç donlarının etkilerinin önlenmesine yönelik tedbirlerin arttırılması ürün kaybının şiddetinin azaltılmasında önemli rol oynayacaktır. Sert geçen kış koşullarının primer koniler içerisinde oluşturacağı zarar düzeyi, ilkbahar geç donlarının etkileri ile şiddetlenebilir. Konuyla ilgili üzüm üreticisi çiftçilere gerekli bilgilendirmeler yapılarak önlemler alınmalıdır. Don pervaneleri, sisleme, ateş yakma gibi metodların bağ alanlarında kullanılması ürün kayıplarının önlenmesi açısından büyük önem taşımaktadır. Türkiye ihracat konusunda 220 bin ton çitasını 2019'da 230 bin ton ve üzeri seviyelerine bu şekilde kolaylıkla taşıyabilecektir.

TARIMSAL EKONOMİ VE POLİTİKA GELİŞTİRME ENSTİTÜSÜ (TEPGE)

Enstitümüz tarım, gıda, çevre ve kırsal kalkınma konularında ekonomik araştırmalar yaparak ve/veya yaptırarak başta Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı olmak üzere, kamu ve özel sektörde karar alıcı birimleri bilgilendirmeyi, böylece araştırma sonuçlarına dayalı politikalarla/kararlarla ülke tarımının gelişimine katkıda bulunmayı amaçlamaktadır. Bilgi çağının gereklerini yerine getirebilen, konusunda üzerine düşen görevleri yapmaya yetkin ve güçlü bir kurumsal yapıya ulaşmayı hedeflemektedir.

<https://arastirma.tarim.gov.tr/tepge>

Bilgi için: Koray DOĞU, koray.dogu@tarim.gov.tr, +90 312 2875833/121